

Att tänka på vid planering av en trädgård

EWA RODIN är trädgårdsdesigner i Göteborg och driver företaget Inspirea Garden Design. Hon hjälper både privatpersoner, företag och föreningar med att planera en trädgård. Här ger hon några råd när det gäller själva planeringen och vad man bör tänka på.

”Tänk efter före”

Det första man kanske tänker på när man har blivit med hus och trädgård är allt man vill tillföra av blommor, buskar och träd. Därefter vad man vill ta bort eller förändra.

Om man har köpt en villa med uppvuxen trädgård gäller alltid att bo in sig det första året och se vad som kommer upp. Lökar, perenner mm som gömmer sig under den mörka årstiden. Samtidigt är det bra att ”gå” in sig. Var går man naturligt på tomten – var bör gångar planeras etc.

Har man en ny och kanske kal villatomt gäller även här att känna in var olika funktioner, som gångar, uteplatser, parkering mm skall vara. Antingen är man för ambitiös och vill starta bums med allting innan man har tänkt efter eller så har man ingen aning om vad man vill ha.

Vad göra?

Gör en behovsanalys – vilka funktioner behövs/vill man ha och var
Gör en prioriteringslista i vilken ordning funktionerna skall anläggas.

Checklista – behov och önskemål

På min hemsida - inspireagarden.se - har jag en checklista. Den kan användas som underlag för behovsanalysen.

Grovplan/skiss

Nästa steg är att skapa en skiss över trädgården (ofta finns en situationsplan eller tomtkarta med ritningarna när huset köps eller så kan man skaffa detta från kommunen).

Rumslighet (väggar, tak och golv)

När man börjar bygga upp tomten startar man med ”ytterväggarna” som omgärdar tomten. Att börja med stommen är det viktigaste för att få en lummig och omfattande trädgård.

Väggarna kan bestå av häckar, plank, buskage, staket och spaljéer. På så sätt skapas både vind- och insynsskydd. Har man en viss utsikt över t ex havet, en vacker hage eller liknande och inte vill ha en ”vägg” där, låter man denna del vara öppen för att skapa ett blickfång.

Väljer man att sätta ett plank skall det användas som insynsskydd. Det är för tätt för att låta vinden kunna silas igenom, vilket gör att man får motsatt effekt och ökad blåst.

Många tycker det tar för lång tid att få upp en häck med små häckplantor. Alternativt kan man skaffa större buskplantor eller färdig häck. Man kan välja en städsegrön barrväxt. Lite större exemplar brukar finnas av t ex tujor. En lugn, grön bakgrund är effektivt bakom mer färgrika blomsterplanteringar.

Det är inte bara i tomtgränsen som ”väggar” används. De inre väggarna skapar inre rum och kan få en mindre trädgård att kännas större och innehålla mer om den delas in i rum. Varje rum kan få sin karaktär, stil och funktion. Det är dessutom mer spännande när man inte kan se hela trädgården på en gång.

Ett förslag är en spaljé vid uteplatsen med doftande klättrväxter som både är vackert och ger angenäm doft vid t ex kvällsgrillningen.

Det finns olika sätt att få en platt trädgård att kännas mer varierad; upphöjda bäddar, murar, trappsteg upp eller nedåt och varierande slag av markmaterial.

Taket består av både träd, pergola, parasoller etc. Ett träd med något så när stor krona ger skydd en solig dag samt låter ljuset sippra ner och ge vandrande skugga. Under träden kan man sätta lökar och tidigblommande växter som nås av ljuset innan trädets blad har slagit ut.

Golvet i rummet består av hårda markmaterial, gräsmatta, marktäckande växter och trämaterial på altanen.

Växterna

När den övergripande ramen är skapad är det dags att tänka på växterna.

Vilka växter passar i sol kontra skugga, vilken jord vill växterna ha för att utvecklas på bästa sätt? Vilka krav på läge finns och sist men inte minst hur mycket skötsel krävs för att växterna skall hålla sig fina. I dag vill man framförallt att det skall vara lättskött så det är viktigt att ta med detta i planeringen.

Läs böcker, titta i plantskolorna på försommaren, men vänta med att handla tills hösten då personalen har mer tid för råd och hjälp. Det är även bra ur planeringssynpunkt; mer fukt i både jord och luft.

Förening hus och trädgård – både stil och historia bör vara i samklang. Trädgården måste passa ihop med de som bor där, husets stil, tidsepoken när det är byggt och miljön runt omkring.

Jord

Jorden är ett kapital för sig. Jordförbättra med så mycket organiskt (döda växtdelar och djur) material som möjligt, gödsla och blanda med den befintliga jorden. På så vis skapas en humus- och näringsrik jord.

En kompost ger ett ypperligt organiskt tillskott till jorden. Dessutom är detta en kostnadseffektiv metod då den i princip inte kostar någonting.

Myskmadra tillsammans med kaukasisk förgätmigej, tulpaner, try sorten Korea och alunrot. Denna del av rabatten finns i en slätt i ett nordostläge med rätt besvärlig jord.

Professionell hjälp

När man är klar över vilka funktioner som behövs, vilka rumsindelade material och växter man vill ha får man bestämma vem som skall göra jobbet. Antingen gör man det själv eller så tar man professionell hjälp med utformning och/eller genomförandet. Ibland kan det finnas stora träd på tomten som kanske inte mår så bra. Då finns hjälp att få av en arborist och/eller en person som beskär träd och buskar.

Det viktigaste målet är att skapa en trädgård i harmoni!

Rita upp en måttskiss på trädgården och planera in växter, stensättningar, grusgångar, trän m m så som ni vill ha er trädgård - lycka till!

